

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба
Освітня програма	47488 Бойове управління польотами авіації
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	253 Військове управління

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

17.06.2021 р.

Справа № 0804/АС-21

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 25 "Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону" у складі:

Майстренко Олександр Васильович – головуючий,

Гусак Юрій Аркадійович,

Дяченко Володимир Іванович,

Кононов Олексій Анатолійович,

Кузавков Василь Вікторович,

Рижов Ігор Миколайович,

Стрінада Віктор Васильович,

за участі запрошених осіб:

Кривцун Володимир Іванович – член експертної групи,

Горбенко Володимир Михайлович – член експертної групи,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	47488
Назва ОП	Бойове управління польотами авіації
Галузь знань	25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону
Спеціальність	253 Військове управління
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

За – 7, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень Е

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Зважаючи на те, що доступу до ОП немає, а у звіті експертної групи зазначено, що мета ОП відрізняється у звіті самооцінювання та самій ОП можна припустити, що цілі ОП сформульовані недостатньо чітко. За звітом експертної групи та звіту самооцінювання цілі ОП відповідають місії та стратегії ХНУПС. Хоча твердження зі звіту самооцінювання: "Відповідність мети ОП стратегії ХНУПС полягає у розвитку та якісному поєднанні фундаментальних та військово-професійних знань, прикладних інформаційно-аналітичних компетентностей та управлінських навичок, високих особистісних якостей фахівців, стійких навичок з повітряної навігації та бойового застосування сучасних зразків озброєння та військової техніки, дотримання правил безпеки польотів в штурманському відношенні, які є надважливими для підготовки офіцера-професіонала", слабо корелює із метою ОП зазначено там же, зокрема: "Цілями ОП є надання освіти в галузі 25 Воєнної науки, національна безпека, безпека державного кордону 253 Військове управління (за видами Збройних Сил) Навігація та бойове застосування літальних апаратів з подальшим навчанням за освітньо-професійною програмою другого (магістерського) рівня вищої освіти". До того ж, незрозуміло про яке подальше навчання на другому (магістерському) рівні йде мова, адже ця ОП якраз і є за другим (магістерським) рівнем.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

У цілому інтереси заінтересованих сторін на ОП враховані. Хоча зі звіту самооцінювання не зрозуміло, як саме враховані позиції та потреби здобувачів та випускників. Не зважаючи, що у звіті експертів зазначено що їх інтереси враховуються шляхом проведення опитувань, однак конкретних прикладів корегування цілей ОП та програмних результатів цієї категорією не наведено. З позитивних моментів, необхідно відмітити про залучення академічної спільноти до формування цілей та програмних результатів ОП. Так, у звіті експертів зазначено, що за поданням НПП було введено результати навчання РНС-11 та РНС-12.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Загалом цілі ОП та програмні результати визначались із урахуванням тенденцій розвитку військового управління та галузевого контексту. Також, відповідно до звіту експертів, цілі ОП та програмні результати визначаються, у тому числі, згідно Професійного стандарту офіцера тактичного рівня з бойового управління польотами авіації, однак такого Професійного стандарту у Реєстрі професійних стандартів немає (<https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&isSpecial=True&id=22469103-4e36-4d41-b1bf-288338b3c7fa&title=RestrProfesiinikhStandartiv>). На ОП враховано досвід аналогічних вітчизняних програм (Національний авіаційний університет, Льотна академія Національного авіаційного університету та Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут") та застосування стандартів Міжнародної організації цивільної авіації (ICAO).

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

ОП дає можливість досягнути зазначених у ній цілей та програмних результатів, однак загалом ОП не в повній мірі відповідає Стандарту вищої освіти за спеціальністю 253 Військове управління (за видами Збройних Сил) для другого (магістерського) рівня вищої освіти затверджений наказом МОН України від 24.05.2019 р. № 724 та введений в дію з 2019-2020 навчального року. Зокрема, щодо компетентностей та результатів навчання, які, за твердженням експертної групи, не враховані в ОП. До того ж, існує невідповідність у присвоєнні професійної кваліфікації. Так у Стандарті вищої освіти зазначена професійна кваліфікація "Офіцер оперативного рівня", а у ОП - "Магістр військового управління підрозділами авіації, офіцер тактичного рівня". Означене обумовлює необхідність введення в ОП освітніх складових, які б дозволили набутти здобувачу компетентностей саме як офіцера оперативного рівня.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Обсяг ОП та її складових, за звітом експертів та звітом самооцінювання, відповідають вимогам чинного законодавства. Обсяг ОП складає 90 кредитів ЄКТС. Обсяг вибіркової складової освітніх компонентів – 40 кредит ЄКТС (44%)

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

у цілому зміст ОП має визначену структуру та має всі необхідні компоненти, окрім вимог до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою відсутні. Освітні компоненти складають взаємопов'язану структуру, однак, за звітом експертів, складно встановити їх логічний зв'язок.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Ґрунтуючись на звіті експертів, можна зробити висновок, що зміст ОП відповідає предметній області 253 спеціальності "Військове управління".

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Загалом структура ОП передбачає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії. Формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами відбувається шляхом вибору блоків навчальних дисциплін. Загальний обсяг вибіркового дисциплін складає 40 кредит ЄКТС (44%), що є позитивною практикою. Однак, необхідно відмітити, що у здобувачів немає можливості вибору навчальних дисциплін з інших ОП та інших рівні вищої освіти.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Згідно звіту експертів, практична підготовка здобувачів передбачена як проведенням військового стажування, так і практичною складовою навчальних дисциплін (практичні і лабораторні заняття). Відповідно до відомостей самооцінювання та звіту експертів щодо рівня задоволеності здобувачів вищої освіти практичною складовою, необхідно відмітити високий рівень такої задоволеності.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

У цілому соціальні навички набуваються здобувачами під час проходження освітніх компонентів "Морально-психологічне забезпечення підготовки та застосування Збройних Сил України", "Академічне письмо", "Філософські проблеми війни та армії (у т.ч. військово-економічні аспекти діяльності військового керівника)". Позитивною практикою є проведення курсів "Школа лідерства"; "Дебатний клуб ХНУПС"; командно-інтелектуальної гри "Madhead".

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

ОП враховує галузевий документ, який визначає професійні компетентності зазначеного фахівця, який розроблений за участю та під безпосереднім керівництвом роботодавця (Командування ВПС ЗСУ). Хоча Професійний стандарт підготовки фахівця з бойового управління польотами авіації (ВОС 062700; 062800), у реєстрі професійних стандартів відсутній.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Загальне співвідношення аудиторних занять і самостійної роботи за результатами опитуванням фокус-групи курсантів є збалансованим, і дозволяє досягнути цілей та програмних результатів навчання.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Дуальна форма освіти за даною ОП не передбачена.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

За звітом експертів та аналізом наявної інформації на сайті закладу, правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua/pravila-prijomu/> ; <http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/2021/dodatok-09-2021.pdf>)

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Правила прийому не у повній мірі враховують особливості ОП, зокрема це стосується врахування особливостей вступу на оперативний рівень підготовки, який передбачено Стандартом вищої освіти.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У закладі відсутні чіткі правила визнання результатів навчання здобутих в інших ЗВО, не зважаючи на те, що у звіті експертів зазначено, що у ХНУПС передбачено академічну мобільність здобувачів (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-25.pdf>).

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті відсутні. Однак це не є критичним зважаючи на закритість ОП та специфіку підготовки фахівців за даною ОП

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Загалом на ОП використовуються для досягнення програмних результатів такі види занять як лекція, лабораторне, практичне, семінарське, групове заняття, групова вправа, індивідуальне заняття, тактичне (тактико-спеціальне, тактико-стройове) заняття та навчання, командно-штабне навчання та воєнна (воєнноспеціальна) гра, які у цілому дозволяють реалізувати обрані викладачами методи викладання для досягнення програмних результатів та відповідають студентоцентрованому підходу та принципам академічної свободи.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Під час зустрічей з фокус групами, експертами встановлено, що усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо освітніх компонентів, порядку та критеріїв оцінювання в межах освітніх компонентів (у внутрішній мережі ХНУПС). Однак відсутня інформація про надання інформації про зміст та програмні результати згідно ОП.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Загалом у ХНУПС забезпечено поєднання навчання і дослідження, у тому числі і на даній ОП. Поєднання навчання і дослідження на ОП виявляється у організації воєнно-наукового товариства та наукового гуртка, впровадженням елементів досліджень під час проведення навчальних дисциплін, активне залучення здобувачів до науково-дослідницької роботи у різноманітних конкурсах наукових робіт. Відомості щодо залучення здобувачів до наукових проєктів, науково-дослідних робіт відсутні.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

За відомостями самооцінювання та звітом експертів можна зробити висновок, що зміст освіти регулярно оновлюється на підставі наукових досягнень і сучасних практик, у тому числі і отриманих представниками ХНУПС, які задіяні до реалізації цієї ОП.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Основною формою інтернаціоналізації діяльності ХНУПС, як зазначено у звіті самооцінювання та є підтвердження на сайті ЗВО, є участь в Програмі НАТО з питань вдосконалення військової освіти DEEP (Defence Education Enhancement Program), співробітництво з Програмою "ORBITAL" Збройних Сил Великої Британії; участь у міжнародних конференціях, семінарах, публікація наукових праць у міжнародних виданнях.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Під час проведення зустрічі зі здобувачами, експертами встановлено, що форми контрольних заходів та критерії оцінювання доводяться їм на першому занятті навчальної дисципліни та під час консультацій ця інформація є чіткою та зрозумілою. Однак зазначена інформація відсутня у вільному доступі (на сайті ХНУПС, у системі MOODLE), що об'єктивно ускладнює доступ до неї.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

У цілому форми атестації здобувачів відповідають вимогам Стандарту вищої освіти, зокрема це комплексний екзамен за фахом та захист кваліфікаційної (магістерської) роботи.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють

процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила проведення контрольних заходів регламентовано як відомчими документами (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/nmou-4-2020-polozhennya-pro-op.pdf>), так і внутрішніми (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-17.pdf>). Ці документи є доступними для усіх учасників освітнього процесу. Також у цих та інших документах визначені процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, забезпечення об'єктивності екзаменаторів та порядок оскарження результатів цих заходів та їх повторного проходження. За запевненнями здобувачів, ці процедури їм відомі і вони дотримуються у закладі. Однак, як було встановлено експертами, у закладі відсутня чітка процедура оскарження результатів поточного та семестрового контролю.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Закладом розроблені та впроваджені документи, які регламентують процедури дотримання академічної доброчесності. Зі звіту експертів встановлено, що ці процедури у закладі популяризуються та дотримуються. У закладі використовуються технологічні рішення щодо перевірки робіт на плагіат. Однак не зрозуміло, як саме перевіряються на плагіат роботи з обмеженими доступом.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Загалом академічна та професійна кваліфікація викладачів забезпечує досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів. Однак існує слабка активність певної частини викладачів до підвищення своєї професійної кваліфікації. Зокрема це підтверджено перевіркою експертною групою показників професійної активності викладачів задіяних для реалізації цієї ОП згідно п.30 ПКМ від 30 грудня 2015 року 1187 (зі змінами).

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Результати аналізу звіту експертів та відомостей самооцінювання, дозволяє припустити, що процедура конкурсного відбору викладачів є чіткою, зрозумілою та прозорою та дозволяє забезпечити необхідний для реалізації ОП рівень підготовки викладачів.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Роботодавці широко залучаються до організації освітнього процесу та реалізації ОП, зокрема до фактів залучення можна віднести: участь у наукових, науково-практичних конференціях, рецензування наукових праць, замовлення науково-дослідних робіт та проведення занять.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Професіонали-практики широко залучаються до проведення аудиторних занять. Більш того така робота є комплексною та плановою, що підтверджується розробкою та впровадженням "Плану проведення навчальних занять та контролю за якістю організації навчально-виховного процесу у ВВНЗ та ВНП ВНЗ на 2020-2021 навчальний рік"

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

У цілому заходи професійного розвитку викладачів, які організовані та проводяться у ХНУПС, відповідають потребам та інтересам викладачів і сприяють фактичному підвищенню якості викладання. До таких заходів відносяться: курси підвищення кваліфікації, семінари, вебінари, тренінги, моніторинг рівня професіоналізму викладачів.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Заходи стимуляції викладацької майстерності у ХНУПС, згідно звіту експертів та відомостей самооцінювання, проводяться, і включають матеріальні та моральні заохочення. Однак факти таких заохочень не наведені. До того ж, відсутня стимуляція викладачів за публікації у наукових виданнях включених до наукометричних баз Scopus та Web of Science. Хоча це був би потужним дієвим засобом мотивації викладачів до їх розвитку академічної кваліфікації.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Рівень розвитку навчально-матеріальної бази ХНУПС у повній мірі відповідає потребам усіх учасників освітнього процесу. Особливо необхідно відмітити тренажерну базу, яка використовується у процесі підготовки здобувачів. Зокрема це симуляторах літаків Л-39, Ан-26, Су-24М, Іл-76МД, вертольоту Ми-8 (<http://www.hups.mil.gov.ua/lotniy-fakultet/kafedra-povitryanoyi-navigatsii/>). До інновацій необхідно віднести розробку власного програмного забезпечення для створення симуляторів (тренажно-імітаційна система ВІРАЖ-РД, програмне забезпечення якого розроблено під керівництвом професора Лещенко С.П. сумісно профільною кафедрою, Науковим центром повітряних сил та Центром імітаційного моделювання).

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Викладачі та здобувачі вищої освіти мають безоплатний доступ як до навчально-матеріальної бази закладу, так і до інфраструктури та інформаційних ресурсів (бібліотеки, мережі Інтернет).

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

У закладі організовані та проводяться заходи щодо забезпечення життя і здоров'я усіх учасників освітнього процесу. До таких заходів відносяться як профілактичні ("Дня безпеки життєдіяльності та охорони праці", щотижня проводяться профілактичні інформування з питань травматизму та безпеки дорожнього руху), так і запобігання (дотриманням санітарних та протипожежних норм, вимог охорони праці, охорони здоров'я).

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

У цілому рівень задоволеності освітньою, організаційною, інформаційною, консультативною та соціальною підтримкою здобувачів вищої освіти, за даними експертного звіту, є високим. Як інновацію можна відмітити введення у штат закладу військового капелана, для задоволення духовних потреб та психологічної підтримки усіх учасників освітнього процесу.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

У ХНУПС створені та постійно удосконалюються умови для реалізації права на освіту осіб з особливими освітніми потребами. До основних категорій осіб з особливими освітніми потребами у ХНУПС відносяться курсанти з числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей учасників бойових дій (АТО, ООС), які загинули (пропали безвісти) або померли внаслідок поранення, контузії чи каліцтва. У закладі створені умови для їх навчання та враховуються їх особливі потреби.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У ХНУПС розроблено та впроваджено «Положенням про політику та процедуру врегулювання конфліктних ситуацій у Харківському Національному Університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба» (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-22.pdf>) у якому зазначені чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій, за відгукми фокус груп означені політика та процедури є чіткими та зрозумілими.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Університет дотримується визначених процедур розроблення, запровадження, моніторингу та періодичного перегляду ОП. Однак необхідно відмітити, що заклад вчасно не відреагував на Стандарт вищої освіти за спеціальністю 253 Військове управління (за видами Збройних Сил) для другого (магістерського) рівня вищої освіти затверджений наказом МОН України від 24.05.2019 р. № 724 та введений в дію з 2019-2020 навчального року у , що призвело до неврахування програмних результатів.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Здобувачі залучені до перегляду ОП, їх пропозиції враховуються. Однак, відповідно до звіту експертів, членами Вченої ради факультету та університету є представники сержантської ради факультету та університету, хоча створена і курсантська рада також. Тому виникає питання чому представники курсантської ради не включені до зазначених Вчених рад?

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Залучення роботодавців до розроблення та перегляду ОП є системним та широким. Прикладами є призначення головою робочої групи з розроблення ОП Старший інспектор відділу методики штурманської підготовки штурманського управління авіації Командування Повітряних Сил Збройних Сил України НЕДБАЙ А.В.; замовлення Командувачем Повітряних Сил Збройних Сил України або його заступники науково-дослідних робіт.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

Практика збирання інформації щодо випускників у ХНУПС є різномірною (викладачі, кафедри, університет) та комплексною (збирається інформація не лише про кар'єрний шлях, а і про можливе удосконалення ОП та освітніх компонентів).

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Система забезпечення якості ХНУПС забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в ОП та освітній діяльності. Однак, у закладі чітко не регламентована процедура періодичного перегляду ОП, здобувачів до перегляду ОП залучаються лише у формі анонімного опитування, не передбачено публічне обговорення ОП.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

ОП проходить акредитацію вперше.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

В академічній спільноті ХНУПС сформована культура забезпечення якості вищої освіти, що дозволяє досягати цілей ОП та програмних результатів та розвивати дану ОП.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу чітко регламентовані у внутрішніх документах закладу (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/HNUPS/statut-hnups.pdf>, <http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/2.pdf>, <http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admissionuniversity/publicna-informatsiya/polozhennya-2017.pdf>)

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін

ОП не була оприлюднена на офіційному сайті закладу у зв'язку із наявністю у ній закритої інформації. Однак за запевненнями експертів ОП оприлюднювалась у локальній мережі закладу та на засіданні методичної ради ХНУПС.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Інформація про ОП на офіційному сайті закладу не оприлюднюється через наявність у ній закритої інформації.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

1. Врахувати компетентності та програмні результати зазначені в Стандарті вищої освіти за спеціальністю 253 Військове управління (за видами Збройних Сил) для другого (магістерського) рівня вищої освіти 2. Скорегувати мету та програмні результати відповідно до підготовки здобувача як офіцера оперативного рівня.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Передбачити можливість вибору здобувачами освітніх компонентів з інших ОП та інших рівнів вищої освіти. 2. Доопрацювати структурно-логічну схему проходження освітніх компонентів в ракурсі демонстрації логічної взаємоповязаності.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

1. Врахувати в правилах прийому на навчання особливості вступу на оперативний рівень підготовки, який передбачено Стандартом вищої освіти для цього рівня вищої освіти. 2. Доопрацювати Положення про академічну мобільність або розробити за іншою формою правила визнання результатів навчання здобути в інших ЗВО. 3. Розробити правила визнання результатів навчання здобутих у неформальній освіті та запровадити таку практику.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1. Залучати здобувачів до наукових проєктів, науково-дослідних робіт. 2. Організувати висвітлення цілей та програмних результатів (які не відносяться до інформації з обмеженим доступом) на сайті закладу.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

1. Створити дієві механізми перевірки робіт з обмеженим доступом на плагіат. 2. Забезпечити вільний доступ усіх зацікавлених осіб до інформації про форми контрольних заходів та критерії оцінювання. 3. Розробити чітку процедуру оскарження результатів поточного та семестрового контролю.

Критерій 6. Людські ресурси

1. Розширити перелік діяльності викладачів за які вони могли б отримати заохочення (Наприклад, за публікації у наукових виданнях включених до наукометричних баз даних Scopus та Web of Science). 2. Створити умови для забезпечення можливості викладачів підвищувати професійну та академічну кваліфікації.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

не застосовується

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. Виключити можливість дискримінаційних положень щодо органів студентського самоврядування (не включення до Вчених рад представників курсантських рад). 2. Регламентувати процедуру періодичного перегляду ОП, 3. Розширити можливості залучення здобувачів вищої освіти до перегляду ОП. 4. Розглянути можливість узгодження функцій окремих структурних підрозділів закладу щодо забезпечення якості вищої освіти (можливо створення окремого структурного підрозділу, який би об'єднував ці функції)

Критерій 9. Прозорість та публічність

1. Розглянути можливість оприлюднювати інформації щодо ОП на офіційному сайті закладу в об'ємі що не містить закритої інформації.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

МАЙСТРЕНКО ОЛЕКСАНДР ВАСИЛЬОВИЧ